

Starjejšyny list

2015/5

wudaše: nazyma 2015/5
wudawań: Serbske šulske towaristwo z.t.

Postowe naměsto 2
02625 Budyšyn
tel.: 03591 550216/faks: 03591 550220

info@sorabischer-schulverein.de
www.sorabischer-schulverein.de

zagronitej redaktorce: Marja Jaworkowa/Monika Süßowa

tel.: 03591 550215
dolnoserbski pšełožk: H. Kutšankowa
fota: SŠT

© 2015 Serbske šulske towaristwo z.t./Sorbischer Schulverein e.V.

Lube starješe,

familija jo zakład za dalše wótkubłanje Waých žíši w našich kubłanišcach.

Natwarjamy na to, což su žíši wót doma nawuknuli. Pódpěramy je pší mjazsobnem wuknjenju a tak rozšyrjamy socialnu kompetencu we wobchadanju ze žíšimi a dorosćonymi. Pśinosujomy k jich kulturnemu, psychiskemu a socialnemu wuvišeju. Z metodu imersije nawuknu žíši w žíšowni wjelgin malsnje serbsku rěc a zwenka žíšownje teke nimščinu. Dwójoréčne žíši su zwětšego wobrotnjejše a tolerantnejješe we wobchadanju z drugimi ako jadnoréčne.

Žěkujomy se Wam, lube starješe, za dobre zgromadne žělo a za dowěru. Comy, aby Waše žíši pla nas se pšecej derje culi. K derjeměšeu słşa na pšíkład teke woplěwanje strowosći. W tom starjejsnym lisće zaběramy se z temu „zuby”.

Na pšíkłaže Marije Pěčkec zgónjošo, kak jo móžno ako Nimcowka serbščinu w maminoréčnej kwalíše nawuknuš.

Žycym Wam rědnu nazymu.

Waša

Ludmila Budarjowa

předsedarka Serbskego šulskego towaristwa z.t.

Wobpśimješe:

To ga su jano cycowe zuby, abo? - Dr. Christina Hozyna, zubna gójcowka	2
Pla zubneje gójcowki póbyli - Serbska žíšownja Chrósćicy	5
Ze swójjim góleśim k zubnemu gójcoju? Ow jej! - Zubna strowosć w žíšowni	6
Woglěd w zachadnych casach - Witaj-žíšownja „Mato Rizo“ Žylow	8
Dobrowólne socialne lěto w serbskej wokolnosći - Serbska žíšownja Ralbicy	12

To ga su jano cycowe zuby, abo?

Dr. Christina Hozyna, zubna gójcówka

Ze strowosću zubow se pó póroženju góleša lěbda zaběramy. Ale gaž jo góle něži 4-6 mjasecow stare, se teke južo prědne zuby zjawiju. Góle pótom za wětšy žél wjele wěcej slini, zatkajo wšykno do guby, jo njeměrnjejše abo wjele płaco. Gaž ma góle něnto prědny zub, pótom jo wažne, až jen teke južo cysčimy. Mamine a teke mloko za góletka ga stej wjelgin słodkej. Za małe źísi dajo wósebnje małe zubne ščotki. Góle mózo na ščotce kusaś a starzejší cysćítej pší tom jogo zubiki. Z prědnym zubom mózomy teke južo pastu za cycowe zuby wužywaś. Dokulaž małe źísi zubnu pastu zwěšego póżeraju, dosega tak ako grošack wjelika kopicka na zubnej ščotce. Pŕez manuelne cysćenie wótpóra-

jomy zbytki jěze (plaque, biofilm) a zub wóstanjo strowy.

W běgu prědných třich žywjeńskich lět narosćo 20 cycowych zubow. A chtož měni, až na cycowe zuby njetrjebamy źiwaś, te tak a tak raz wupadaju, ten se kradu móli. Mimo togo žérka w cycowem zubje teke bóli. Zagórjony cycowy zub mózo se negatiwnje na wuwiše slědujucego zuba wugbaś.

Co mózomy gótowaś, až wóstanu zuby našych źísi strowe?

Wažny faktor jo strowa a wótměnjata jěza. Trajdowe produkty, fryšna zelenina a sad ako teke twarožk, měsowe a rybjece produkty našym zubam tyju. Wšykne žywidlá, kótarež su lipate a měke, kótarež maju wjele škroba a su kradu słodke, ale teke piša (limonada, cola, mězga,

Cycowe zuby su wažne :

- až mózo góle pórědnje kusaś a jěsc
- za wuwiše powědanja
- za wuwiše škrjona (Kiefer) a
- dokulaž žarže městno za písiduce zuby.

słodki tej ...) z cukorom zubam a stro-wosći powšyknje njetyju. Se wě, až njamóžomy a njetrjebamy se cuko-rowych produktow pšecej wóstajaś, ale musymy žiwaś na to, až toś te (ketšup, jogurt, nutella, marmelada, lod, pjacywo, słodkosći, słodke piśa, sad z tejzki ...) jano w pśimérjonem kwantumje póstajamy. Góle buzo se tak žyiś, ako jo to doma nawu-knuło!

Drugi ważny faktor jo, to se wě, cysćenje zubow. Z nazgónjenja ze swójimi źiśimi wěm, až cysćenje zubow njejo pśeliś woblubowane. Ale z někotarymi trikami móžomy teke pśi cysćenju wjasele měś. Na pśikład, gaž zuby zgromadnje cysćimy. To ga jo zrazom teke dobry pśikład. Móžomy pśi cysćenju teke spiwaś, tšojeńka abo gronka pśednjasć. Wó-sebnje pśi małych źiśach pomaga, gaž wóni směju starjejšyma zuby cysćiś a starjejšej to zrazom gótu-jotej pla nich. Někotare źiśi sebje zuby teke lubjej z elektriskeju ščotku cysće. Až do 6./7. żywjeńskego lěta jo derje, gaž starjejšej swoje źiśi pśi cysćenju zubow pódprěatej. Góle ga hyšći njama trěbnu motoriku za pšawe cysćenje. Južo wót przedne-go zuba cysćimy ze zubneju pastu za cycowe zuby. Gaž pśidu pótom trajne zuby, móžomy pastu za doro-

sconych wużywaś. Nejlěpjej cysćimy zuby zajtša a wjacor pó ježi něži 3 minuty dļukko (pla mjeńšego góleša krotšej). Teke technika cysćenja se wugbajo na cystosć zubow. Małe góle zwětšego šurujo abo pózdzej kružy. Gaž jo motorika pšawje wuwi-ta (zwětšego gaž jo góle nawuknyło pisaś), wużywamy nejlěpjej techniku

„wót cerwjenego (żesnow) k bělemu (zuboju)“. Pśi tom dejmy žiwaś na to, až wěsty kšuty pórēd dozaržyjomy a žeden bok njezabydnjomy, to groni KAI-metodu „Kaufläche-Außenflä-ché-Innenfläche“ nałożujomy.

Tšeši fakt jo profylaksa. Gaž pódajomy góletkoju wěcej razow wob-żeń a w nocy flašku ze słodkim piśim,

kakawu abo mězgu, pótom nastanjo wjelgin malsnje karies, tak pomjenjony nursing bottle syndrom. To godla jo lěpjej, až jano wódu da jomy. A teke ten tak woblubowany tšumjel móžo se na zuby a crjono negatiwnje wugbaś, gaž jen góle stawnje a dlej až do tých lět bje rjo. Nastaše wopacnego stawa crjona, na pšiklad "offener Biss" se z tym spéchujo. To móžo se pódzej negatiwnje na rěc wugbaś (šylepiš, ...)

a jězyk njenamakajo pšawu poziciju. Teke muskulatura wokoło guby wóstanjo slabša. Pla zubnego gójca póstajaju tejerownosći wšake formy profylakse, ako nauknenje pšawej techniki cysćenja zubow, zazygłowanje fisury (Fissurenversiegelung) abo wużywanje fluoridoweje zubnej pasty. Fluorid w zubnej pasće reagěrujo z lužu (Schmelz) a ščita zub tak pšed kariesu.

Na kóńcu com hyšci pšíspomnješ, až jo konsultacija pla zubnego gójca wažna za zdžaržanje swójskeje a žišeceje strowosći. Nejlěpjej jo, gaž małe góle (1,5-2 lět) k zubnemu gójcoju sobu wzejomy, aby mógało pla starjejšeu abo bratša/sotše pší-

glédowaś, co tam se stawa. Gaž pšízo pótom předny raz samo na pacientowy stoł, zwětšego pomaga, gaž starjejšej k tomu zewšym wjele

njegronitej. Jeju tšach ga móžo se teke pšenjać na žiši. Take sady ako: "To njetrjebaś se bójaś. Zubny gójc bužo mjenaś. Wižiš, ty jěš pšewjele słodkosćow. To zewšym njebužo bóleś ..." njetyju mérnej a dowérnej konsultaciji pla zubnego gójca, ale skerjej tešnje. Góle jo zwětšego nar ske a grajucy móžo zubny gójc jogo dowěru zdobyś. Gaž wón sćerpne z gólešim wobchada a jo chwali, pótom wóno teke rad k njomu pój zo a se dajo žérku reparěrowaś abo gaž jo trjeba, sebje teke zub wuryś. A něnto slědne pšíspomnješe: Gaž bužotej starjejšej na strowosć swójich zubow glědaś, budu to teke jeju žiši cniš.

Pla zubneje gójcówki póbyli

Serbska žišownja Chrósćicy

Wěmy, až jo cysćenje zubow kradu wažne. Wósebnje zajtša a wjacor, pjerwjej až žomy do póstole.

Raz wob lěto žomy ze žišimi k našej wejsańskej zubnej gójcówce kněni Nawcynej. Njamamy tšach pśed zubnym gójcom, dokulaž kněni Nawcynu derje znajomy. Wóna jo wjelgin pšíazna a pokazujo nam wšykno, což w swojej praksy trjeba a kak zuby gój. Wósebnje nas pówucuju, až nawuknomy zuby pšawje cysći. Z wjelkim kusadłom a wjeli-keju šótoku pokazujo, kak se nejpjerwjej crjonaki (Backenzähne) cysće a pótom wšykne wenkowne zuby wót dołoje górzej bjerštuju. Ako pśiduce su wšykne rězne zuby (Schneidezähne) na rěze. To trajo něži tsi minuty. Jano derje, až mamy w žišowni zeger za cysćenje zubow. Teke wukalnjenje guby jo wažne, až zbytki zubneje pasty njewóstanu w gubje.

Kněni Nawcyna nam hyšći wuli- cujo, až jo strowe zežywjenje teke wažne za strowosć zubow. Dejmy jěć wjèle zeleniny, dokulaž march- wej abo tomata zuby teke južo pit- ſku cysćitej. Bomse, lizaki a šokola-

da njejsu strowe a za zuby wjelgin škódne. Zubna gójcówka nam teke pokazujo, kak wóna chóre zuby gój. Za to wupytajo sebje tenraz našogo praktikanta a joga zuby kontrolěrujo. Mału žérku wóna teke namaka- jo, ju wucysćijo a zalipajo. To jomu zewšym njebóli. Něnto zwucujomy

kuždy žeń cysćenje zubow, a to nic jano w žišowni, ale wósebnje teke doma zajtša a wjacor. Starjejšej mózotej dokradnje kontrolerowaś, lěc smy pórědnje bjerštowali.

Žyczymy sebje, až nam nan abo mama do našych tejzkow za skibki wjèle stroweje zeleniny a strowy klěb pšigótujotej a nic telik słodkego a njestrowego. Mamy-lic słodkosći južo w nakšebyatniku, jo nam šěžko, toś te w tejzcze wóstajíš.

wótkublarki z Chrósćic

Ze swójim góleśim k zubnemu gójcoju? Ow jej! Zubna strowosć w žišowni

Za starješjeju płaší: Pšosym z góleśim dwa raza wob lěto k zubnemu gójcoju a myslišo teke na bonusowy zešywki.

Ale chto žo juž rad k zubnemu gójcoju? Ja ga znajom jano mało luži, kenž njamaju problem k zubnemu gójcoju hyš. Napšawdu to teke njejo rědna a pšigódná wěc. Mě se zda, žíši to tek wěže. Mógu se derje pšedstažiš, co se stanjo, gaž góle musy k zubnemu gójcoju.

Snaž musy zubař dľujko pšosyś, až góle wóćynijo gubu...

Snaž pomocnica zubnego gójca groni ku gólešu: „To wšykno njejo złe, což my žinsa cynamy.” A na kóńcu

musytej starješej góle snaž hajckaś a troštowaś, až wóno pšestanjo płakaś.

Zawěscé njejsu wšykne žíši tak bójazniwe a starješej stej pón glucnej, až góle se dajo pšepytowaś bžez problemow. Weto jo to sensibelna tema. Togodla rozmyslujo wjele zubnych gójcow, kak mógu se žíši na woglěd pla zubnego gójca pšigótowaś, tak až wóni njepśidu zewšym na mysl, až móžo gójc bólosći nacyniš. Pla nas w Kita w Žylowje mamy wšake warianty žíšam tšach wzeš.

Tak kontroleruo zubař strowotneje služby raz wob lěto wše žíši w žišowni. Gaž jadno góle zewšym njoco, tak njemusy wóno ku gójcoju. Jomu da jomy hyšci cas, to pózdzej cyniš. Pši přednem pšepytowanju se wudajo teke bonusowy zešywki. Ten bužo góle pši kuždem pšepytowanju trjebaś. Wšojadno lěc to jo w žišowni abo pla priwatneje zubneje gójcowki. Zyglišk pokazujo, ga jo góle bylo pla zubneje gójcowki.

Pšidatnje zwucuju zubna pomocnica ze žíšimi cysćenje zubow. Wóna teke wó tom powěda, co za zuby strowe jo a co

snaź njesluša do taše ze snědaním. K drugemu mamy dľujkolétny kontakt k jadnej zubnej gójcowce z Chóšebuza. To jo kněni Rattei. Wóna

a jeje team se wzeju cas a woglédaju k žíšam kužde druge lěto w žíšowni.

Žeň zubneje strowosći w septembrje jo pšicyny dosć, rědne porucenje za žíši daš.

Gójcowka a jeje pomocnice se wudaju na drogu k nam a pšinjasu basleńki a tutawy z darami sobu. Wóni njamaju běly kitel, a to jo južo derje za žíši. Z wjaselim powědaju wšyne wó tom, kak musymy zuby pšawje cysčíš a co jo strowe za zuby. Na techniku cysčenja wóni wósebnje glědaju. Pšídatnje pomocnice žíšam gronje, až jich starjejše deje jim hyšči až do 10-tego žywjeńskego lěta zuby pšídatnje cysčíš (nachputzen). Akle gaž góle rědnučke pismo ma, mózo wóno swóje zuby pšawje cysčíš. W

žíšowni mógu žíši hyšči wuproběrowaś, což howac jano gójcowka cyni. Wóni mógu „gwězdku“ do zuba sajžiš (plombu do basleńskego zuba).

Zubna gójcowka teke pšepšosyo starjejšeu z gólešim do prakse. How wóna pšed pšepytowanim wšykno pokazujo. Žíši mógu zubne instrumenty do ruky wześ a pšašanja stajaś. Se wě, až mógu teke na „raketu“ (patientowy stoł) stupiś a z njeju górzej jěš.

Teke mój syn jo pla kněni Rattei patient. Lubosne wobchadanje a kontakt juž wót małego stej jomu tšach wzelej. To jo wjelgin rědnje za njogo a teke za mnjo. Mej ga wěmiej: Wólgléd pla zubneje gójcowki musy byś.

Mila ZachariaSOWA

Mały spiw, pšípódla zuby cysčímy

(pó melodiji „Pód našym woknyškom“)

Cysči se te Zubki,
pastu něnt dajom ši,
wódu do bjacharka,
wšo cysči šcótka.
Górzej a dołoj tam,
prěki tek mózoš sam,
gubu ned wukalni,
cyste su zubiki

Mila Nagorina julij 2015

Woglěd w zachadnych casach

Witaj-žišownja „Mato Rizo“ Žylow

To jo južo radnu chylu, až som měla pśedšulsku kupku. Weto dopomnjejom se rad na dožywjenja w slědnem pśedšulskem lěse 2011/2012. Slědne pśedšulske lěto w žišowni jo pšecej wósebnje napněte. Žiši, kenž su skóro šulske žiši, kšě na jadnom boce wjele wěžeš, ale na drugem boce wóni njamógu wěcej zmérne byś. Wóni kšě rušowaś a su wjelgin aktiwne. Cesto teke starjejše gronje: „No, něnto bužo ale cas, až góle pšízo do šule!“

Pla nas w žišowni su naše swěženje orientěrowane na nałogi Serbow.

Za to mamy wob lěto wjele pśigótowaś. Lěc to jo ptaškowa swajžba, stajenje majskego boma abo swěžen̄ kokota. My zwucujomy spi-

wy, gronka a teksty. Cesto mamy pšawe programy, kenž my pokazujomy gósćam, gaž swěsimy.

Mjaztym zgóniju žiši juž wjele wó kulturje Serbow. Ale ja som ksěla hyšći dalšne informacie daś.

Tema za nas w lěse 2011/2012 jo była: „Žywjenje Słowjanow“.

W muzeumje w Dešnje zmóžniju sobuželašerje něco wósebnego.

How móžoš na drogowanie do historije hyś. A ty dojоš do starego casa někak pśed 1000 lětami.

Stawizny, kenž móžoš dožwiś – to jo to, což smy ksěli!

Ze swójimi pśedstajenjami som šla ku Corneliusoju. Wón jo wjednik projektu „Stary lud“. Smej wuwijałej taki „mini-koncept“. Tomu se groni: „Młody gósć w starych casach“, eks- tra za žiši w žišowni.

A tak jo źeń w Dešnje był:

„Dobry źeń, lube małe gósći w starych casach!“, wita Jacza (Cornelius) móje žiši. „Wy sčo něnto móje člonki słowjańska roda. My njamamy wěcej dosć k jězi a muszymy pšež góry (słomjany grod su górišča Karpatow) do nowego kraja. Wšykne naše rědy muszymy sobu wześ.

To bužo dļujke a šežke drogowanje. Glēdajšo na waše pšijašele a ja se nažejam, až my to napinajuce drogowanje wužaržyjomy."

Na drugem boce górow smy namakali wogniščo. How su snaž luže žywe byli.

Jacza: „How mózomu wóstaš. Comy glēdaš, lěc jo how dosć zwěrjetow a lěc dajo wjele rědných a dobrych rostlinow. Wy ga wěśco, až my njejsmy how samučke. Musymy teke na winiki pšigótowane byś. Tak musymy zwucowaś, kak my wójujomy a trjebamy teke bronii a bronidla.”

My wěmy, až su byli žinsajšne strony Bramborskeje domownja roda Łužycanarjow.

Wójnarstwo (Kriegshandwerk) jo było w srjejżowěku za pšežywjenje

roda notne. Wóni su trjebali bronii a bronidla (wobrědy).

Jacza: „Glēdajšo, małe člonki našo- go roda! How ma wójnar swójo

lěgwo. Bužo rozglédniwe, gaž se wšykno woglēdajošo wón wo- brědy hyšći trjeba.” To se woglēdaš a pšimaś jo bylo za źisi wjelgin zajmne.

Jacza: „Našo wjelike lěgwo jo něnto nastajone a na winiki smy pšigótowane. Jo, a wót- kul dostanjomy něnt carobu a drastwu? Na

gluku dajo how w bliskości handel za wuměnu. Tam mózomu naše pyšnotki dalej daš a dostanjomy za to druge wory, na pš. cukor a sol. To jo wšykno tak droge kaž złoto. Stakim mózomu jano mało sobu wześ.”

Jacza: „Něnt comy něco piš! Ten chłodny napoj z bazowymi kwětkami buzo nas wochłożowaś.

Pón trjebamy hyšći wogeń, až mózomu jězu pśigótowaś. Městno za warjenje jo juž wugótowane. Ja pón trjebam kšemjeń a palnu wałmu. To njejo lažko wogeń zapaliś a teke pitšku tšaśne. Młogi raz to ned njeklapujo, ale žinsa mam gluku – to ned se ražijo. Njedajśo wogenjoju wugasnuś!”

Dokulaž smy něnto wogeń měli, smy mógali jězu pśigótowaś. Maya, jadna žeńska w jadnorem płatowem woblaku jo to cynila z někotarymi žišimi.

Notne wěcy w srjejżowěku su byli wogeń zapaliś a se pśigótowaś na winiki. Ale to njejo to jadnučke! Stare rucnikarstwa su grali teke wjeliku rolu. Nježli su žiši mógali to

wuproběrowaś, jo dało srjejżowěkowe drastwowe pśepokazowanje. Smy se woglědali drastwu a smy ju pširownali ze žinsajšneju drastwu. Smy zgónili, z cym su luže w starych casach drastwu zgótowali a co wóni su za to trjebali. Wšykno jo tam lažalo, teke šyjadło, srjejżowěkowa šyjarna glicka a barwojta wałma. Žiši

su mógali se wšykno woglědaś a do ruki wześ.

Jacza: „Dokulaž my drastwu trjebamy a teke pyšnotki, musymy to

zgótowaś. Pójčo ze mnu sobu! My comy něnt tkaś z cesakom a kowaś.“

Kužde góle jo to wuproběrowalo,

a te samotkane banški su mógali žísi sobu domoj wześ.

Jacza: „Móje lube rodowe člonki! Wy sło wjelgin pilne byli! Lěc sło tkali, kowali abo warili, kuždy jo se starał, až se nam derje žo. My by dejali něnt wótpócywaś a se móćowaś. Naše kucharki su pśigótowali płone kołace a jagły.“

Kuždy jo kšél wopytaś. Ale južo ako su žísi te předne īzycki do guby wzěli, su někotare ned gronili: „To njesłoži!“ Jagły su jano mało wěrcowane byli a wósebnje jano pitšítska soli jo nutši była. To njejo jěza za kuž-

dego. Te płone kołace z mjodom abo z twarogom pak su žíšam słoželi.

Jacza: „Lube člonki, smy wjele žěla-li a žeń skóra se kónycy. Wy mózošo hyšći ze starymi grašami se rozwja-seliš. Ja musym dalej drogowaś a žycym wam rědny cas.“

Jaden rědny žeń w „starem casu“ pla „Starego luda“ jo tak se skóýcił. Starjejše su pśinjasli kafej, mězgu a tykańc, a w spódobnej runže smy dali ten rědny muzejowy woglěd wuklincaś.

Mila Zacharia SOWA

Dobrowólne socialne lěto w serbskej wokolnosći

Serbska žišownja „Dr. Jurij Mlynk“ Ralbicy

Ako góle som w žišowni w Rownem měla předny kontakt ze serbskeju rěcu a kulturu a ze serbskimi tradicijami. Tam som teke předne serbske слова slyšala a nauknuła a

som předny raz měla našu slěpjańsku drastwu woblaconu.

Pó žišowni som wuknuła we Witaj-rědowni w slěpjańskiej zakładnej šuli. 2008 jo drje slědował nejwětšy wliw na mójo wuwiše. Serbski gymnazium w Budyšynje jo zajmowanym póstajił woglěd toś togo kublanišča. A dokulaž stej se mě serbska rěc a kultura pšecej hyšći spódobałej, som se rada wudała do dalokego Budyšyna, teke gaž som byla jadnučka ze slěpjańskeje šule.

Wót togo casa jo bylo wšykno hynac. Na tej šuli ga su wjèle wěcej serbski powědali ako pla nas w Slěpem. Za-chopjeńk jo był kradu šěžki. Njejsom mógała wšednje domoj jězdzić a som togodla bydlia w internaše. Píi abiturje som se wědobnje rozsužiła za wustne pšepytowanje w serbščinje. Za tym jo mě jěsno bylo jasne, až com dalej něco cniš za to serbske. Toś som se rozsužiła za wucabnikojski studium w pšedmjatoma serbščina a ewangelska nabóžnina na Lipsčańskej uniwersiše. Bóžko som pó lěše wuznała, až to tola njebužo pšawe pôwołanje za mnjo.

Tak jo k tomu dojšlo, až som za-chopiła dobrowólne socialne lěto w Ralbicach. Južo w přednych tých mjasečach jo se mója serbščina kra-du pólěpšyla. Něnto som toś tu rěc wob ceły žen slyšala a se z njeju zmakała. Za žiši a luby kolegium som byla ta serbska Marija a togodla su jano serbski ze mnu powědali. Som wjasoła, až su mě dowěrili a mě tak wupominali. Skóńcne som pšecej wěcej se wěriła wšednje serbski powědaś. Píez žělo w Ralbicach som tšach pšed zmólkami w rěcy zgubiła.

Žékowna som teke serbskéj familií we Łazku, pši kótarejž som lěto bydliła a mimo žěla serbski powědaš směla. Toš to lěto jo mělo za móju serbščinu wjeliki wuznam.

Rada a sebjewědobnje mjaztym serbski powědam. Com se w tej rěcy dalej pólěpšaš. Změjom-lic raz žísi, com je teke serbski wótkublaš. Jo mě wěc wutšoby, jim to dalej dawaś, což som sebje ako drugu maminu rěc nažělaš.

Serbščina jo móju identitu kradu wobwliwowała a nad tym se wjelgin wjaselim. Móje dalšne wukublańske drogi su pó tom lěše ze žísimi a „kupanju w serbščinje” jasne.

Wjaselim se nad płodami swójeje a proce swých serbskich pšewózwarjow, ku kótarymž teke wósebnje žišownja w Ralbicachслуша. Ako čłonk Serbskego folklornego ansambla Slépe se mě serbske pšípowěži pšecej lěpjey ražiju. Teke žišecu namšu w slěpjańskej wósaze w serbskej rěcy wugótujom.

Marija Pěčkec

Zaběra w nazymje

Graše z palcami

Cłowjecne palce

Nejwětšy how som,
do slěwkow tam žom,
ja tšešom je z bomka,
je njasom do chromka,
ten małki jo ten šybalik
a zjě je wše - och, kaki
kšík!

Fryco Rocha

Wumóluj telik kólaskow, ako možoš kulkow licyš!

